

ชาโล สาณศิลป์, นิรมล ปัญสุวรรณ, พรรณราย สมิตสุวรรณ, ชนิษฐา ภูบัว, กณทพล ทับทูน, ขจรศักดิ์ จันทร์พาณิชย์, พิตรา ยูโซะ,
นัจพร พรหมชัยศรี, จูติพงษ์ ยิ่งยง

✉ outbreak@health.moph.go.th

ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 45 ระหว่างวันที่ 8 – 14 พฤศจิกายน 2558 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้หวัดใหญ่

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่จำนวน 118 ราย อัตราป่วยร้อยละ 13.12 เป็นนักเรียนชายสิบ ศูนย์การทหารราบ ค่ายแห่งหนึ่ง อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ป่วยกระจายทุกกองร้อย พบในกองร้อยที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 8.71 โดยผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการ ไข้ ไอ เจ็บคอ มีเสมหะ มีน้ำมูก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย และปวดตามกล้ามเนื้อ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลค่ายธนะรัชต์ เป็นผู้ป่วยนอก 12 ราย ผู้ป่วยใน 13 ราย ผล Rapid test ของผู้ป่วยใน ให้ผลบวกต่อ Influenza A ทั้งหมด ทีม SRRT อำเภอปราณบุรี ลงสอบสวนโรคเพิ่มเติมพบผู้ป่วยในค่ายเฝ้าระวังจำนวน 93 ราย (อายุระหว่าง 19 - 23 ปี) สุ่มเก็บ Throat swab และ Nasopharyngeal swab จากผู้สงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ ส่งกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จำนวน 5 ตัวอย่าง ตรวจ Real - Time PCR ผลการตรวจพบ Influenza A H3 4 ตัวอย่าง

การดำเนินการ 1) ให้สุศึกษาแก่นักเรียนและครูฝึก เรื่องอนามัยส่วนบุคคล เพื่อป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ 2) คัดกรองผู้ที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ เพื่อเฝ้าระวังและแยกเรือนนอน 3) ให้ทุกกองร้อยคัดกรองนักเรียนทุกวัน กรณีพบมีอาการป่วยรายใหม่ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่เวชกรรมสังคมของโรงพยาบาลค่ายธนะรัชต์ ทำความสะอาดที่นอนและของใช้ส่วนตัว พร้อมทั้งแยกของใช้ของแต่ละคนให้ชัดเจน

จังหวัดกาญจนบุรี พบพระสงฆ์จำนวน 44 รูป เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ไอ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ประเภทผู้ป่วยนอก 23 รูป แพทย์ให้การรักษาตามอาการ และให้ยากลับไปรักษาต่อที่วัด แพทย์รับพระภิกษุรูปหนึ่ง อายุ 71 ปี วั้รักษาที่โรงพยาบาล เนื่องจากมีอาการหายใจเหนื่อยหอบ และมีปอดอักเสบร่วมด้วย ทีม SRRT สสจ.กาญจนบุรี และ สคร.5 ราชบุรี ร่วมกับทีมโรงพยาบาล ส่งเสริม

สุขภาพตำบลวังน้ำเย็นพร้อมอาสาสมัครสาธารณสุข และทีมองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็นได้ร่วมกันสอบสวนโรคและคัดกรองพระภิกษุที่มีอาการที่วัดวังน้ำเย็นเพื่อค้นหาผู้ป่วยรายใหม่จากการสอบสวนพบว่า ระหว่างวันที่ 3 - 12 พฤศจิกายน 2558 วัดวังน้ำเย็น ได้จัดให้มีการนั่งวิปัสสนากรรมฐานและร่วมปฐกกรรม มีพระสงฆ์ จำนวน 358 รูป จากจังหวัดอื่น 29 จังหวัด พระสงฆ์ดังกล่าวเริ่มทยอยป่วยตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2558 จำนวน 10 กว่ารูป และเพิ่มขึ้นวันละ 7 - 8 รูป ทีมสอบสวนโรคได้ทำการคัดกรอง และพบผู้ป่วยเพิ่มอีก 44 รูป

จากการสำรวจสภาพแวดล้อม พระสงฆ์ที่มาร่วมพิธีครั้งนี้ได้พักในกลด อยู่บริเวณหลังวัด ดัดแม่น้ำ ระยะห่างระหว่างกลดประมาณ 2 เมตร มีอาคารอาบน้ำรวม 3 แห่ง และมีห้องสุขา 30 ห้อง และพระบางส่วนก็อาบน้ำในแม่น้ำ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปสะอาดและเป็นระเบียบ สุ่มทำ Nasopharyngeal swab for PCR จำนวน 4 ราย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สมุทรสงคราม ผลการตรวจ พบ Flu A H3 ทั้ง 4 ราย

กิจกรรมควบคุมโรคที่ดำเนินการ 1) ให้ทีมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้ำเย็น และอาสาสมัครสาธารณสุขเฝ้าติดตามอาการใกล้ชิดทุกวัน 2) ทีมสอบสวนโรคได้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคพร้อมแจกเอกสาร แจกหน้ากากอนามัย น้ำยาล้างมือ และยังได้ประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ 3) ติดตามเฝ้าระวังอาการผู้ป่วยและผู้สัมผัสร่วม เป็นระยะเวลา 14 วัน

2. โรคไทรอย

จังหวัดสระบุรี พบผู้ป่วยยืนยันโรคไทรอย 2 ราย เป็นบุตรสาวและมารดา อยู่ในครอบครัวเดียวกัน รายละเอียดดังนี้ ผู้ป่วยรายแรก เป็นเด็กหญิงไทย อายุ 2 เดือน 23 วัน ที่อยู่ปัจจุบัน หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ยังไม่มีประวัติการได้รับวัคซีน เริ่มป่วยวันที่ 17 ตุลาคม 2558 ด้วยอาการ ไอ มีเสมหะมาก และมีอาการไอถี่ขึ้นเรื่อย ๆ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2558

ญาติพามารักษาแผนกผู้ป่วยใน ห้องแยกโรค โรงพยาบาลสระบุรี แกร็บ ไอถี่ๆ ไอเป็นชุดมากกว่า 10 ครั้งต่อ 30 นาที เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab ส่งตรวจห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์พบเชื้อก่อโรคไอกรน (*Bordetella pertussis*) มีผู้สัมผัสร่วมบ้าน 7 คน ในจำนวนนี้ นอนร่วมห้องเดียวกับผู้ป่วย 2 คน คือ บิดาและมารดา ผู้สัมผัสร่วมบ้านมีอาการไอก่อนผู้ป่วย 2 คน คือ ย่า กับ พี่สาวผู้ป่วย 1 ราย มารดาเริ่มมีอาการไอ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 เก็บตัวอย่างส่งตรวจ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 ทีม SRRT อำเภอกำแพงคอย เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab ผู้สัมผัสร่วมบ้านที่เคยไอและใกล้ชิดผู้ป่วย ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 5 คน ส่วนที่เหลืออีก 3 คน คือ ปู่ ย่า และย่าทวด ไม่ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ เนื่องจากทั้งสามคนไม่มีอาการและไม่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ผลการเพาะเชื้อของมารดา พบเชื้อ *Bordetella pertussis* และ *Bordetella parapertussis* ส่วนบิดา ย่า และแม่ผู้พี่ พบ *Bordetella parapertussis* แม่ผู้น้องไม่พบเชื้อก่อโรค ประวัติการเดินทาง ปลายเดือนกันยายน มารดาพาผู้ป่วยไปเดินซื้อของที่ห้างแห่งหนึ่ง สระบุรี และนั่งรถไปส่งย่าบวชชีที่วัดแห่งหนึ่ง จังหวัดสิงห์บุรี

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เป็นบ้านก่ออิฐถือปูน ชั้นเดียว เปิดเป็นร้านขายของชำ และอยู่ติดตลาดคลองถม 2 ซึ่งเปิดเย็นวันพุธและวันเสาร์ เป็นตลาดค่อนข้างใหญ่ มีทั้งคนไทย และต่างด้าว มาซื้อของ ช้าง ๆ บ้านเป็นโรงไม้และมีคนต่างด้าว (ชาวพม่า โรฮิงญา และ เขมร) ประมาณ 20 คน ซึ่งเจ้าของโรงไม้ยังไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าไปสำรวจ ผู้สัมผัสร่วมบ้านผู้ป่วย จำนวน 8 คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่มีอาการป่วย จำนวน 2 ราย คือ มารดาของผู้ป่วยซึ่งเป็นชาวลาว นอนห้องเดียวกับผู้ป่วย ช่วยขายของชำที่บ้าน เริ่มป่วยวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 และพี่สาว อายุ 11 ปี คลุกคลีกับผู้ป่วย เริ่มมีอาการไอ มีน้ำมูกประมาณ 1 สัปดาห์ก่อนที่ผู้ป่วยจะป่วย ได้รับการรักษาที่คลินิกในตัวอำเภอกำแพงคอย แพทย์วินิจฉัยเป็นไข้หวัด

มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ดำเนินการแล้ว 1) ให้ความรู้ผู้สัมผัสร่วมบ้านในการป้องกันการติดเชื้อ ให้การรักษาในผู้สัมผัสร่วมบ้านโดยให้รับประทานยา Erythromycin 14 วัน 2) ประสานกับโรงเรียน แนะนำให้คัดกรอง จนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2558 3) แนะนำการกำจัดเชื้อในบ้าน และ โรงเรียน 4) สำรวจความครอบคลุมวัคซีนตามอายุ หากไม่ครบให้ติดตามและให้วัคซีนตามเกณฑ์ต่อไป 5) เฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ 40 วัน

จังหวัดบุรีรัมย์ พบผู้ป่วยยืนยันโรคไอกรน 1 ราย เป็นเด็กหญิงไทย อายุ 1 เดือน 17 วัน ปฏิเสธโรคประจำตัว ในวันที่ 11

ตุลาคม 2558 ผู้ป่วยมีอาการไอ ไอติดต่อกันจนหน้าแดง วันที่ 14 ตุลาคม 2558 มารดาได้พามารับการรักษาที่โรงพยาบาลบ้านด่าน แพทย์วินิจฉัย Acute Pharyngitis วันที่ 20 ตุลาคม 2558 มาด้วยอาการไอ มีไอ กินนมได้ อาการไม่ดีขึ้น มารดาจึงได้พาผู้ป่วยเข้ารับการรักษาต่อที่ตึกกุมารเวชกรรม 3 โรงพยาบาลบุรีรัมย์ แพทย์วินิจฉัย Chlamydia Pneumonia และ Pertussis เก็บ Nasopharyngeal swab ส่งตรวจให้ผลบวกต่อเชื้อ *Bordetella pertussis* ได้ชักประวัติเพิ่มเติมพบกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อไอกรน 5 ราย คือ ตา ยาย พ่อ แม่ หลาน (อายุ 4 ขวบ) แต่ได้รับยาป้องกันการติดเชื้อ 1 ราย คือ ยายของผู้ป่วย ทีม SRRT โรงพยาบาลบ้านด่าน สอบสวนและควบคุมโรค ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในชุมชน ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์การระบาดของโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ข้อมูลจากเว็บไซต์ ECDC ตั้งแต่เดือนเมษายน 2555 ถึงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 มีรายงานผู้ติดเชื้อ 1,637 ราย เสียชีวิต 632 ราย อัตราป่วย-ตาย ร้อยละ 38.61 ผู้ติดเชื้อกระจายในหลายภูมิภาค ได้แก่ ภูมิภาคตะวันออกกลาง (10 ประเทศ) ยุโรป (8 ประเทศ) แอฟริกา (2 ประเทศ) และเอเชีย (5 ประเทศ) ผู้ติดเชื้อมากกว่าร้อยละ 80 ในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะประเทศซาอุดีอาระเบีย

ประเทศไทย ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 15 พฤศจิกายน 2558 พบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง รวมทั้งสิ้น 428 ราย ชาวไทย 346 คน ต่างชาติ 82 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง จำนวน 1 ราย ไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง จำนวน 422 ราย ไม่มีข้อมูลการส่งตรวจ 5 ราย ในสัปดาห์ที่ผ่านมาพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค 1 ราย ไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง

2. สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก (WHO Ebola situation summary ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2558) มีรายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก พบผู้ป่วยสะสม 28,635 ราย เสียชีวิต 11,314 ราย ขณะนี้มีเพียงประเทศกินีที่ยังคงพบผู้ป่วยในรอบ 21 วันที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในสัปดาห์ที่ผ่านมาไม่พบผู้ป่วยรายใหม่ ส่วนประเทศเซียร์ราลีโอน เพิ่งได้รับการประกาศจากองค์การอนามัยโลกว่าปลอดโรคอีโบล่าไปเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2558